

กระบวนการพัฒนาต้นแบบผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ The Development Process of Prototype Sri Lava Fabric from Sisaket Volcano Durian Shell Fibers

กิตติพงษ์ ประชาชิต และ อุมพร ประชาชิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Kittipong Prachachit and Umaporn Prachachit

Sisaket Rajabhat University, Thailand

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการกระบวนการพัฒนาต้นแบบผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ จังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษาอัตลักษณ์และพัฒนาต้นแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ และ 3) เพื่อประเมินคุณภาพการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการทำเส้นใย สามารถทำได้ทั้งใยไหม และใยฝ้าย อัตราส่วนของรังไหมและใยเปลือกทุเรียน 70 : 30 อัตราส่วนของใยฝ้าย: ใยเปลือกทุเรียน เท่ากับ 60 : 40 เส้นใยไหมเปลือกทุเรียนมีความแข็งแรงมากกว่าเส้นใยฝ้ายเปลือกทุเรียน คุณสมบัติเด่นของผ้าใยเปลือกทุเรียน คือ เส้นใยมีขนาดใหญ่ ทนต่อการฉีกขาด เป็นเส้นใยธรรมชาติ 100% สีสดทนไม่หลุดง่าย ส่วนการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายมีองค์ประกอบสำคัญที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและแสดงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ 1) คุณสมบัติของผ้า 2) พฤติกรรมผู้บริโภค 3) อัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ และ 4) งานหัตถศิลป์พื้นบ้านจังหวัดศรีสะเกษ ผลการประเมินคุณภาพของเครื่องแต่งกายทั้งหมด 4 รูปแบบ พบว่า ชุดรูปแบบสุทพัพชั่นได้รับความนิยมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.46 ตัดเย็บแบบแจ็คเก็ตสูท ด้วยเนื้อผ้าพื้นบ้านที่ผสมผสานความแปลกใหม่ของใยเปลือกทุเรียน ตกแต่งลวดลายแล้วอัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษศรีสะเกษเพิ่มความสวยงาม และความแปลกใหม่ให้กับชุดสุทพัพชั่น มีพื้นผิวสัมผัสของเนื้อผ้าที่น่าสนใจ มีโทนสีส้มลาวา ย้อมจากดินภูเขาไฟในพื้นที่สวนทุเรียนภูเขาไฟใส่แล้วเย็นสบาย มีการซึมผ่านของอากาศได้ดี สวยงามน่าประทับใจ

คำสำคัญ: ผ้าศรีลาวา; ใยเปลือกทุเรียน; ทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ; อัตลักษณ์; เครื่องแต่งกาย

Abstracts

The research: ‘The development process of prototype Sri Lava fabric from Sisaket volcano durian shell fibers’ has objectives as follow; 1) study the method for developing a prototype of Sri Lava fabric from volcanic durian bark fibers. Sisaket Province. 2) Study the identity and develop a prototype of clothing from volcanic durian shell fabric. 3) Study assess the quality of costume design from Sisaket volcano durian shell fiber silk. It was found that the fiber making process n can be made with both silk and cotton. The ratio of silk and durian shell fibers is 70: 30. The ratio of cotton fibers and durian bark fibers is 60 : 40. Durian skin silk fibers are stronger than durian skin cotton fibers. The properties of durian shell fiber fabric have a large fiber size, tear resistant, it is 100% natural fibers, long-lasting color, and not easy to fall off. Clothing design and development have important elements that correspond to the needs of consumers and represent the identity of Si Sa Ket Province as follow; 1) fabric properties 2) consumer behavior 3) identity of Si Sa Ket Province and 4) local handicrafts in Si Sa Ket Province. The results of the evaluation of the quality of all 4 styles of clothing found that fashion suit styles were the most popular with an average of 4.46. Designing as a suit jacket with local fabrics that combine the novelty of durian shell fibers. Decorated with patterns that reflect the identity of Sisaket province. Adds the beauty and novelty to fashion suits. There is an interesting texture of the fabric. It has a lava orange tone. Dyed from volcanic soil in the area of volcanic durian orchards. It's cool to wear. It has good air permeability. It is impressively beautiful.

Keywords: Sri Lava Fabric; Durian shell Fiber; Sisaket Volcano Durian; Identity; Clothing

บทนำ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตทุเรียนรายใหญ่ของโลก โดยพบว่าการส่งออกทุเรียนสดแช่เย็น แช่แข็ง และผลิตภัณฑ์แปรรูป ปริมาณรวมทั้งสิ้น 17,992 ตัน มูลค่า 417 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นทุเรียนสด 15,789 ตัน มูลค่า 282 ล้านบาท ทุเรียนแช่แข็ง 1,354 ตัน มูลค่า 50 ล้านบาท ทุเรียนแปรรูปอบแห้ง 84 ตัน มูลค่า 37 ล้านบาท และทุเรียนกวนแปรรูป 765 ตัน มูลค่า 48 ล้านบาท (อภิรติ โสฬศ. 2555 : 6) ประเทศไทยมีพื้นที่ในการปลูกทุเรียนมากส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออก ได้แก่ จันทบุรี ระยอง ชลบุรี และตราด รองลงมาเป็นภาคใต้ได้แก่ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช

จังหวัดศรีสะเกษเป็นหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถปลูกทุเรียนได้ผลดี ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็น “ทุเรียน GI” เรียกว่าทุเรียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีคุณภาพของศรีสะเกษ มาจาก 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกันทรลักษ์ อำเภอขุนหาญ และอำเภอศรีรัตนะ พื้นที่การปลูกกว่า 15,000 ไร่ มีผลผลิตออกจำหน่ายประมาณ 7,500 ตัน (สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ. 2565) ทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ เป็นทุเรียนที่มีรสชาติหวาน มัน กลิ่นไม่ฉุน เนื้อละเอียด และได้รับการชื่นชมจากคนไทยและต่างชาติว่าเป็นทุเรียนที่อร่อยและเป็นที่ยอมรับ ในปี พ.ศ. 2560 นายธวัช สุระบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ มีนโยบายในการสร้างแบรนด์ใหม่ให้กับทุเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยมุ่งเน้นให้มีการสร้างแบ

รณรงค์ และโฆษณาเชิงรุกเพื่อให้ประชาชนในประเทศได้รู้จักทุเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ในแบรนด์ใหม่ว่า “ทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ” ทำให้การวิจัยสร้างแบรนด์และออกแบบโฆษณาดิจิทัลทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษเพื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ (กิจดิพงษ์ ประชาจิต, 2561 : 296-297) ประสบความสำเร็จทำให้ประชาชนในประเทศไทยได้รู้จัก เกิดการรับรู้ในคุณค่า เกิดการยอมรับ เกิดการจดจำ เข้าใจในคุณภาพและลักษณะเด่นของทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ส่งผลให้ยอดขายทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ของปี 2560 ถึงปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

ผลผลิตการแปรรูป และการจำหน่ายทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษมีจำนวนมาก ขึ้นตามลำดับ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเนื่องจากเปลือกทุเรียนเป็นวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรที่มีจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ และงานเทศกาลผลไม้ ของ 3 อำเภอที่ปลูกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ทั้งนี้ยังเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนของจังหวัดศรีสะเกษตระหนักและให้ความสำคัญ จึงทำให้เกิดการศึกษาและการวิจัยในเรื่องการใช้ประโยชน์จากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตและจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษได้ ด้วยฐานทุนทางทรัพยากรและทุนทางวัฒนธรรมที่จังหวัดมี ให้เกิดประโยชน์ คุณค่า และมูลค่าให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายให้ประเทศเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ที่ต้องอาศัยแรงขับเคลื่อนและความร่วมมือจากในทุกภาคส่วนของประเทศ โดยการผสมผสานกันเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจทั้ง 3 ด้านที่เชื่อมโยงกันและส่งผลกระทบต่อกัน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio) ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular) และด้านเศรษฐกิจสีเขียว (Green) ถือเป็นเศรษฐกิจแนวใหม่ เพื่อปรับให้ระบบเศรษฐกิจมีความสมดุลและความยั่งยืน โดยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รับงบประมาณสนับสนุนในการวิจัย จากหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ที่เล็งเห็นถึงโอกาสในการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าโดยใช้ประโยชน์จากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษมาพัฒนาต้นแบบผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ซึ่งผ้าทอพื้นเมืองศรีสะเกษ หรือผ้าทอเบญจศรี ประกอบด้วยผ้าศรีลาวา ผ้าศรีมะดัน ผ้าศรีลำดวน ผ้าศรีกุลา และผ้าศรีมะเกลือ เป็นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัดศรีสะเกษ และมียอดขายเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้ผลที่ได้จากงานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และเป็นแนวทางในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับกลุ่มทอผ้า และ OTOP ในจังหวัดศรีสะเกษ อีกทั้งยังสามารถเป็นองค์ความรู้ในการวิจัยและพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาต้นแบบผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ภายใต้แนวคิด “อารยธรรมไทศรีสะเกษ”
3. เพื่อประเมินคุณภาพการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ

ระเบียบวิธีวิจัย

ส่วนที่ 1 กระบวนการพัฒนาต้นแบบผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟจังหวัดศรีสะเกษ มีกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านท่าสว่าง ตำบลโนนสำราญ อำเภอกันทรลักษ์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองกระทิง ตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ และกลุ่มที่ 3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจแนวคิดใหม่ในอาเซียน ตำบลไผ่ อำเภอราชไศล จำนวน 30 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลและสภาพความพร้อมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจแนวคิดใหม่ในอาเซียน อำเภอราชไศล ในการจัดการกับวัตถุดิบและจัดเก็บใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ เพื่อการแปรรูปเป็นเส้นใยฝ้ายเปลือกทุเรียน เก็บข้อมูลศักยภาพของเส้นใย รวมถึงความพร้อมในการผลิตเส้นใยเพื่อป้อนเข้าสู่กระบวนการทอผ้า จากนั้นเก็บข้อมูลสภาพความพร้อมกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งสว่าง อำเภอกันทรลักษ์ และบ้านหนองกระทิง ตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ ในเรื่องของการเตรียมวัตถุดิบให้ได้คุณภาพและการพัฒนาเส้นฝ้าย และเส้นไหมใยเปลือกทุเรียน การย้อมสีธรรมชาติจากดินภูเขาไฟศรีสะเกษ เพื่อพัฒนาผ้าศรีลาวา และความพร้อมในการเป็นแหล่งผลิตเส้นใยและผ้าทอจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ จากนั้นผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อร่วมทดลองและพัฒนาต้นแบบผ้าฝ้ายใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ และผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ เพื่อส่งไปทดลองคุณสมบัติผ้าใยเปลือกทุเรียนในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 การศึกษาอัตลักษณ์และพัฒนาต้นแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ภายใต้แนวคิด “อารยธรรมไทศรีสะเกษ” และประเมินคุณภาพการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ มีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ประเภทเครื่องแต่งกาย จำนวน 30 คน กลุ่มที่ 2 นักออกแบบเครื่องแต่งกายหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน รวมกลุ่มเป้าหมาย 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ วิธีการรวบรวมข้อมูล จัดนิทรรศการและนำเสนอภายในงานต่าง ๆ ที่หน่วยงานราชการภายในจังหวัดศรีสะเกษขึ้น ได้แก่

- 1) งานมหกรรมนำทุ่งกุลารัณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษงาน วิจัยด้าน BCG ประเด็นผ้าและเครื่องประดับจากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรี

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นผู้รับฟังการนำเสนอ และมีกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการ OTOP เข้าชมและประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

2) งานเทศกาลทุเรียนภูเขาไฟ ณ ศาลากลางจังหวัดศรีสะเกษ โดยมี นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้รับฟังการนำเสนอ และมีกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการ OTOP เข้าชมและประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

3) เทศกาลทุเรียนภูเขาไฟ อ.กันทรลักษณ์ จัดแสดง ณ ศูนย์การเรียนรู้ หัตถวิถีมณีวิภา อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ โดยมี หม่อมหลวงสรลาลี กิตติยากร (คุณน้ำผึ้ง) เป็นผู้รับฟังการนำเสนอ และนักท่องเที่ยว เข้าชมและประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

4) งานนวัตกรรมแก้จน คนศรีสะเกษ ณ โรงแรมศรีลำดวน จ.ศรีสะเกษ โดยมี นายวัฒนา พุฒิชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานภาพแสนยากร อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นผู้รับฟังการนำเสนอ และมีกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการ OTOP เข้าชมและประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

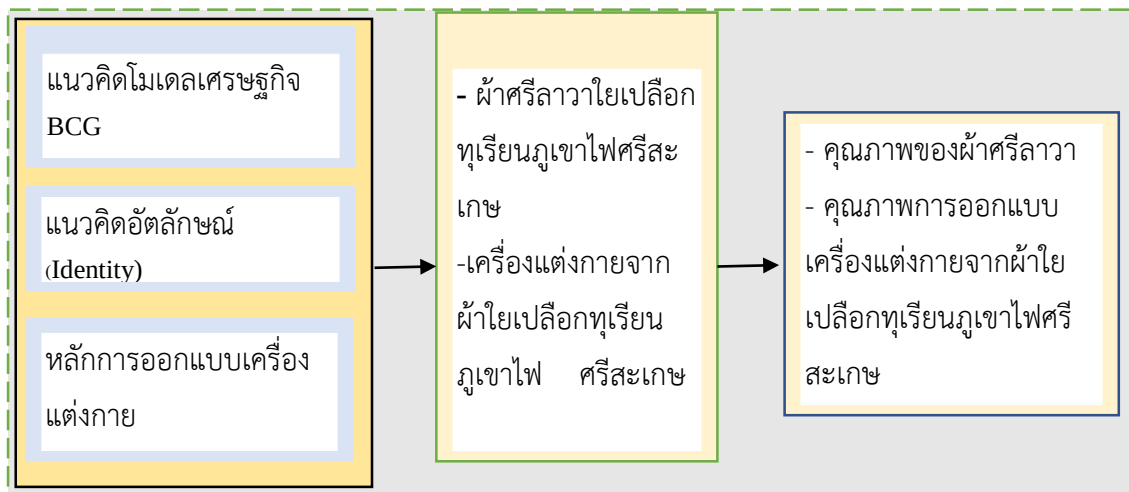
5) นิทรรศการ การบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ณ ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยมี นายวัฒนา พุฒิชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ และคณะกรรมการตรวจประเมินรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA เป็นผู้รับฟังการนำเสนอ และมีกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการ OTOP เข้าชมและประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

6) นิทรรศการ การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ภายใต้แนวคิด BCG ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยมี นายวัฒนา พุฒิชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ และคณะกรรมการตรวจประเมินจังหวัดสะอาด เป็นผู้รับฟังการนำเสนอ และมีกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการ OTOP เข้าชมและประเมินแบบสอบถาม จำนวน 5 คน

7) นักออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 9 คน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. กระบวนการพัฒนาต้นแบบผ้าศรีลาวาจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ

กระบวนการผลิตเส้นใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟจังหวัดศรีสะเกษ สามารถใช้ได้ทั้งเปลือกทุเรียนแบบสดและแบบแห้งซึ่งมีข้อดีที่แตกต่างกัน เปลือกสดสามารถทำได้ง่ายประหยัดเชื้อเพลิงและเวลามากกว่าเปลือกแห้ง แต่เปลือกแห้งสามารถเก็บไว้ผลิตนอกฤดูได้ เมื่อสกัดเส้นใยเปลือกทุเรียนแล้วนำเข้าสู่กระบวนการทำเส้นใยสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือใยไหม และใยฝ้าย การผสมส่วนประกอบของใยไหมและใยเปลือกทุเรียนเข้าด้วยกันอยู่ในขั้นตอนการสาวเส้นไหม โดยในการสาวเส้นไหมนี้จะนำรังไหมไปต้มเพื่อทำลายกาวไหม แล้วนำใยเปลือกทุเรียนไปผสมเข้ากับรังไหม ในอัตราส่วนของรังไหมและใยเปลือกทุเรียน 70 : 30 ดึงเอาเส้นใยออกมาตามกรรมวิธี เส้นไหมที่ได้นั้นจะมาพร้อมกับใยเปลือกทุเรียนจากการดึงเส้นใยจากหลาย ๆ รังรวมกันเข้ากับใยเปลือกทุเรียนเป็นเส้นเดียวกันในการสาวคราวเดียวกัน ส่วนกระบวนการทำเส้นฝ้ายใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ทำได้โดยนำผงเส้นใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟมาผสมกับเส้นใยฝ้ายเพื่อให้สามารถปั่นออกมาเป็นเส้นด้ายใช้ทอผ้าได้ ใช้อัตราส่วนใยฝ้าย : ใยเปลือกทุเรียน เท่ากับ 60 : 40 นำมาผสมกันในขั้นตอนการตีฝ้ายจะทำให้เส้นใยเปลือกทุเรียนถูกผสมเป็นเนื้อเดียวกับเส้นใยฝ้าย เส้นฝ้ายที่ผสมเส้นใยเปลือกทุเรียนไปด้วยจะมีความนุ่มฟู แข็งแรง เส้นใหญ่มากกว่าเส้นใยฝ้ายล้วน

ผลการทดสอบคุณสมบัติของผ้าใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ จากศูนย์วิเคราะห์ทดสอบสิ่งทอ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ พบว่าผ้าใยเปลือกทุเรียนที่นำไปวิเคราะห์ในครั้งนี้ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เส้นยืน ที่เป็นส่วนผสมของใยไหมผสมเข้ากับใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ หรือเรียกว่า ไหมใยเปลือกทุเรียน และส่วนที่ 2 เส้นพุ่ง ที่เป็นส่วนผสมของใยฝ้ายผสมเข้ากับใยเปลือกทุเรียน เรียกว่า ฝ้ายใยเปลือกทุเรียน โดยผลการวิเคราะห์พบว่าไหมใยเปลือกทุเรียน มีความเหนียวแน่น แข็งแรงกว่า ฝ้ายใยเปลือกทุเรียนเนื่องจากพื้นผิวของเส้นใยเปลือกทุเรียนเป็นโครงสร้างที่มีขนาดใหญ่เมื่อผสมเข้ากับฝ้ายที่มีโครงสร้างเส้นใยใหญ่กว่าเส้นไหม ฝ้ายใยเปลือกทุเรียนมีขนาดของเส้นใหญ่กว่าและมีพื้นผิวที่ใหญ่กว่าเส้นไหมใยเปลือกทุเรียน ทำให้มองเห็นพื้นผิวของผ้าได้อย่างชัดเจน

2. การศึกษาอัตลักษณ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ภายใต้แนวคิด “อารยธรรมไทศรีสะเกษ”

ในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ภายใต้แนวคิด อารยธรรมไทศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ผลการวิจัยไว้ 4 ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบ ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกาย ภายใต้แนวคิด อารยธรรมไทศรีสะเกษ

1) **คุณสมบัติของผ้าศรีลาวาจากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ** ผ้าใยเปลือกทุเรียนที่นำไปวิเคราะห์ในครั้งนี้มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เส้นยืน ที่เป็นส่วนผสมของใยไหมผสมเข้ากับใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ หรือเรียกว่า ไหมใยเปลือกทุเรียน และส่วนที่ 2 เส้นพุ่ง ที่เป็นส่วนผสมของใยฝ้ายผสมเข้ากับใยเปลือกทุเรียน เรียกว่า ฝ้ายใยเปลือกทุเรียน โดยผลการวิเคราะห์พบว่าขนาดของเส้นใย มีขนาด 218 Tex มีแรงดึงและแรงยืดตัวของเส้นใยสูงสุด (cN) 809.07 มิลลิเมตรต่อนาที่ การยืดตัวขณะขาด ร้อยละ 6.89 และค่า ความเหนียวของเส้นใย Tenacity (cN/Tex) 3.71 Tex ความแข็งแรงของเส้นใย พบว่าแรงดึงของเส้นยืนหรือเส้นไหมใยเปลือกทุเรียน 526.32 นิวตัน และแนวเส้นพุ่ง หรือเส้นฝ้ายใยเปลือกทุเรียน 191.96 นิวตัน แสดงให้เห็นว่าความแข็งแรงของเส้นยืนที่เป็นส่วนประกอบของใยไหมผสมกับใยเปลือกทุเรียน มีความแข็งแรงมากกว่า ใยฝ้ายที่ผสมกับใยเปลือกทุเรียน ส่วนของความต้านแรงฉีกขาดของเส้นใย พบว่าความต้านแรงฉีกขาดของเส้นยืน มีขนาด 71.59 นิวตัน และเส้นพุ่ง มีขนาด 28.24 นิวตัน ความต้านทานต่อการขีดถู พบว่าจำนวนรอบการขีดถูเฉลี่ยที่ทำให้ชิ้นทดสอบขาด 2,125 รอบ ด้วยน้ำหนักและแรงกดทับ ที่ 9 กิโลปาสคาล การซึมผ่านของอากาศ พบว่าการซึมผ่านของอากาศ มีขนาด 61.0 ลูกบาศก์เซนติเมตร ความผิดของเส้นใย พบว่าเส้นใยแนวยืน ระดับ 24 มิลลิเมตร และเส้นใยแนวพุ่งอยู่ในระดับ 28 มิลลิเมตร การหดตัวของเส้นใย ทำการทดลองซักในห้องทดสอบพบว่าเส้นยืน มีการหดตัวร้อยละ 10.2 และเส้นพุ่ง หดตัวร้อยละ 1.2 การตกสี พบว่าลักษณะของผ้าหลังจากการซัก 1 ครั้ง สีเปลี่ยนจากเดิม ระดับ 3-4 สีมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ไม่พบปริมาณของโลหะหนักในเส้นใยทั้งเส้นยืน และเส้นพุ่ง ความคงทนของสีต่อการซัก โดยการทดสอบตามมาตรฐาน AATCC TM61 : 2013e(2020) พบว่าสีเปลี่ยนไปจากเดิมในระดับ 4 หมายถึงสีตกติดเล็กน้อย

2) **การวิเคราะห์พฤติกรรมกลุ่มผู้บริโภค** เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ช่วงเทศกาลทุเรียนภูเขาไฟ ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย (occupants) ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุประมาณ 40-60 ปี มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความชื่นชอบในทุเรียน และวัฒนธรรมศรีสะเกษ ชอบการได้มาสัมผัสวัฒนธรรมที่มีความแปลกและแตกต่างจากที่ตนเคยสัมผัส และมีกำลังซื้อสูง

3) **อัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ** จากการวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ เพื่อพัฒนาต้นแบบเครื่องประดับจากใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ภายใต้แนวคิด “อารยธรรมไทศรีสะเกษ” พบว่า จังหวัดศรีสะเกษขึ้นชื่อว่า ศรีสะเกษแดนดอกล่ำดวน เมืองปราสาทร้อยกู่ นครร้อยปราสาท” และยังมีอีกนามหนึ่งที่เรียกขานจนติดปากว่า “ศรีสะเกษเมืองชนสี่เผ่า เขมร ลาว ยะโย มีผ้าลายลูกแก้ว เป็นผ้าเอกลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ ตกแต่งลายผ้าด้วยการส่ว ลายที่นิยมมากที่สุดคือลายเชิงเทียน มีทรัพยากรในท้องถิ่นอีกมากมายที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นที่ยู่งักของคนทั้งประเทศไทย นั่นคือทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ และมีป่าต้นลำดวนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ซึ่งดอกล่ำดวนเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดศรีสะเกษ จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์แนวทางการออกแบบเครื่องประดับไว้ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย

3.1) ดอกล่ำดวน เป็นดอกไม้ประจำจังหวัดศรีสะเกษ เปรียบเสมือนสัญลักษณ์หนึ่งที่อยู่กับชาวศรีสะเกษมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจังหวัดศรีสะเกษยังมีป่าลำดวนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ถือได้

ว่าเป็นที่นิยมชมชอบของชาวศรีสะเกษเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นดอกลำดวนยังกลายเป็นชื่องานเทศกาลที่ใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษด้วย นั่นก็คือ เทศกาลดอกลำดวนบาน ถือได้ว่าดอกลำดวนมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับชาวศรีสะเกษทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3.2) แส่วลายเชิงเทียน การแส่วเป็นการปักผ้าเพื่อต่อผ้าแต่ละชิ้นให้เป็นชิ้นเดียวกัน และลายเชิงเทียนเป็นลายเอกลักษณ์ที่มีมานาน และเป็นที่นิยมในของชาวศรีสะเกษในทุกพื้นที่ ส่วนมากลายเชิงเทียนจะแส่วเพื่อตกแต่งเสื้อผ้าให้สวยงาม ลายนี้ตกแต่งได้ทั้งเสื้อผู้ชายและเสื้อผู้หญิง มีความหมายถึงแสงที่ส่องสว่างนำทางให้ชีวิตพบแต่ความสุข ความรุ่งเรือง เจริญก้าวหน้าในหน้าที่ ถือว่าเป็นลายแส่วที่สวยงาม มีเอกลักษณ์ และมีความเป็นสิริมงคล

3.3) ทูเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ เนื่องจากทูเรียนภูเขาไฟได้แสดงให้เห็นคนทั้งประเทศได้รับทราบกันอย่างทั่วถึงแล้วว่าจังหวัดศรีสะเกษ เป็นดินแดนทูเรียนภูเขาไฟ ทูเรียนภูเขาไฟจึงเป็นตัวแทนหรืออัตลักษณ์ใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นมา มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์จนกลายเป็นอัตลักษณ์ใหม่ในยุคปัจจุบันของจังหวัดศรีสะเกษ

4) งานหัตถศิลป์พื้นบ้านจังหวัดศรีสะเกษ การแส่วผ้า เป็นหัตถศิลป์ที่โดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนที่รับรู้กันโดยกว้างขวางเรื่องลายแส่วเสื้อผ้าของจังหวัดศรีสะเกษที่มีความประณีตและมีความงดงามและมีความเฉพาะตัว ซึ่งช่างฝีมือแส่วผ้าในจังหวัดศรีสะเกษมีจำนวนมากสืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ละชนเผ่าในจังหวัดศรีสะเกษใช้ผ้าย้อมมะเกลือสีดำ นำมาแส่วด้วยมือเพื่อต่อผ้าให้เป็นเสื้อกางเกง หรือโสร่ง ใช้สำหรับสวมใส่ ปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษ ได้นำเอาเทคนิคการแส่ว มาแส่วบนผ้าทอเบญจศรี และผ้าสีอื่นๆ ด้วย แต่ยังคงอัตลักษณ์การใช้สีและลวดลายดั้งเดิม เช่น สีขาว เหลือง แดง เขียว ลวดลาย เช่น ลายขามแดง ดินตะขาบ คล้องโซ่ลายประยุกต์เช่น ลายเชิงเทียน ลายดอกไม้ ผสมผสานเข้ากับลายสร้างสรรค์ที่แต่ละท้องถิ่นคิดค้นขึ้นเอง เพื่อเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชนในศรีสะเกษ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นมาออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายเพื่อให้สื่อถึงแนวคิด “อารยธรรมไทศรีสะเกษ” ที่สะท้อนถึงตัวตนความเป็นศรีสะเกษ ทั้งในส่วนของการลายผ้าเอกลักษณ์ ลวดลายแส่วในการตกแต่งเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นวิธีการแต่งกายของชาวศรีสะเกษ ลักษณะของเสื้อผ้าที่สอดคล้องกับพฤติกรรมความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศหญิง อายุประมาณ 40-60 ปี ที่มีความชื่นชอบในวัฒนธรรมและทูเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ เป็นวัยทำงานที่ชอบความแปลกใหม่ มีกำลังซื้อสูง ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบชุดที่เหมาะสมกับผู้บริโภคไว้จำนวน 4 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 ชุดเดรสพร้อมเสื้อคลุม จำนวน 1 ชุด ชุดเดรสเป็นเสื้อผ้าชนิดหนึ่งของผู้หญิง โดยมีลักษณะในการตัดเย็บส่วนบน (เสื้อ) และส่วนล่าง (กระโปรง) ต่อกัน (รวมเป็นชิ้นเดียว) ชุดนี้เป็นที่นิยมของสาว ๆ ทุกยุคทุกสมัย และสามารถนำไปสวมใส่ และใช้งานได้หลากหลายโอกาส โดยเดรสที่ได้ออกแบบเป็นเด

รสเข้ารูป (Sheath Dress) เดรสชนิดนี้จะตัดเย็บตัวชุดให้พอดีตัวไปกับผู้สวมใส่ และด้านหลังจะมีการทำซิปเพื่อให้เวลาสวมใส่ได้ง่าย ส่วนความยาวของชุดจะยาวเหนือหัวเข่า ซึ่งชุดนี้จะช่วยขับเน้นสัดส่วนของผู้สวมใส่ได้เป็นอย่างดี มีแขนสั้นเพื่อให้ดูคล่องแคล่ว สง่างาม โทนสี เป็นสีส้มลาวา เอิร์ธโทน เข้ากับเทรนด์การออกแบบในยุคปัจจุบัน และมีเสื้อคลุมที่ตกแต่งด้วยลายแส่ว เสน่ห์ของการตกแต่งเสื้อผ้าแบบจังหวัดศรีสะเกษ เอาไว้ออกงานที่เป็นทางการ หรืองานที่ต้องเน้นความสุภาพเรียบร้อย

ภาพที่ 3 ชุดเดรสพร้อมเสื้อคลุม

รูปแบบที่ 2 ชุดราตรี จำนวน 2 ชุด ชุดราตรีเป็นชุดที่ได้รับความนิยมจากผู้หญิงวัยทำงาน ที่มีรายได้สูง มีความมั่นใจสูง เนื่องจากมีโอกาสในการสวมใส่ไปออกงานต่างๆ อยู่เป็นประจำ เช่น งานเลี้ยง งานแต่งงาน งานฉลองต่างๆ ชุดราตรีทั้ง 2 ชุดนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยใช้ลวดลายของผ้าศรีลาวาเปลือกทุเรียนภูเขาไฟที่มีลักษณะการวางลายเหมือนผ้าสไบของชาติพันธุ์เขมร และสวย จังหวัดศรีสะเกษ มีลักษณะเป็นแนวเส้นตรง ใช้น้ำหนักสีที่อ่อนสลับเข้ม โดยใช้ลายผ้าแสดงจุดเน้นของรูปร่างของผู้สวมใส่ ด้วยลวดลายและโทนสีทำให้ชุดเดรสมีความเด่น สง่างาม ชุดราตรีนี้ได้ออกแบบให้กระโปรงยาวคลุมเท้า เหมาะสำหรับผู้หญิงที่มีรูปร่างเพรียวสูง เมื่อสวมใส่ออกงานราตรีจะเพิ่มเสน่ห์ให้กับคนผู้สวมใส่ ดูทันสมัยและเข้ากับรูปร่าง ช่วยให้ดูสวย เซ็กซี่ มีเสน่ห์มากขึ้น

ภาพที่ 4 ชุดราตรีแบบที่ 1

ภาพที่ 5 ชุดราตรีแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3 สูทแพชั่น (Blazer) จำนวน 1 ชุด เครื่องแต่งกายชนิดนี้ดูผิวเผินแล้วจะมีการออกแบบที่คล้ายแจ็กเก็ตสูท แต่เบลเซอร์สามารถใส่กับกางเกงสไตส์อื่นๆ ได้ เช่น กางเกงชีโน กางเกงยีนส์ กางเกงสแลค รวมถึงแพชั่นกางเกงได้ทุกรูปแบบ เหมาะสำหรับคนวัยทำงานที่ชอบความหลากหลายในการแต่งตัวที่สะดวกแต่ดูดี หรือคนที่ไม่ชอบแต่งตัวเป็นทางการมากนัก ด้วยเนื้อผ้าพื้นบ้านที่ผสมผสานความแปลกใหม่ของใยเปลือกทุเรียน มีผิวสัมผัสของเนื้อผ้าที่ดูขรุขระ มีโทนสีส้มลาวา มีความแพ้นมากกว่าแจ็กเก็ตสูททั่วไป ตกแต่งลวดลายแล้วเพิ่มความสวยงามและแปลกใหม่ ซึ่งได้ออกแบบให้เข้ากับกางเกงเพื่อความเรียบหรูดูดี รูปทรงของเบลเซอร์ชุดนี้จะไม่เข้ารูปจนเกินไป เพื่อให้ใส่สบายคล่องตัว สามารถประยุกต์เข้ากับแพชั่นอื่นได้หลากหลาย สามารถนำมาสวมใส่ออกงานที่ไม่เน้นความทางการมากเท่าชุดสูท สามารถใส่คู่เสื้อเชิ้ต เสื้อคอกลม เสื้อสเวตเตอร์ เสื้อโปโล ได้ทุกรูปแบบ

ภาพที่ 6 Blazer (เบลเซอร์) หรือ สูทแฟชั่น

รูปแบบที่ 4 ชุดทำงาน จำนวน 1 ชุด เป็นชุดที่กลุ่มเป้าหมายมีโอกาสได้ใช้งานมากที่สุด ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มี 2 โทน คือโทนศรีลาวา (น้ำตาลส้ม) กับโทนศรีมะเกลือ (สีดำ) ซึ่งทั้งสองโทนเป็นสีอัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้สีดำเข้ามาเน้นรูปร่างของผู้สวมใส่ให้มีความโดดเด่น ผสมผสานการตกแต่งด้วยลายเส้น ให้สวยงาม อ่อนหวานและมีกลิ่นไอความเป็นเสน่ห์ของจังหวัดศรีสะเกษ

ชุดทำงาน : ใส่ได้หลากหลายโอกาส

ภาพที่ 7 ชุดทำงาน

3. ผลการประเมินคุณภาพการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ จากการนำเสนอเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษตามงานต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินคุณภาพการออกแบบเครื่องแต่งกายเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคุณภาพการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ที่ 1 – 4

ประเด็นการสอบถาม	ค่าเฉลี่ยรูปแบบที่			
	1	2	3	4
ความเหมาะสมด้านการถอดแรงบันดาลใจ				
1) ออกแบบผลิตภัณฑ์ได้ตรงตามแนวคิด อารยะธรรมไทศรีสะเกษ	4.45	4.42	4.47	4.34
2) ออกแบบโดยใช้เปลือกทุเรียนมาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์และเกิดการเพิ่มมูลค่าให้กับเปลือกทุเรียน	4.45	4.36	4.46	4.34
ความเหมาะสมด้านความสวยงามของผลิตภัณฑ์				
3) ลวดลายของผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงความเป็นศรีสะเกษได้อย่างชัดเจน	4.47	4.32	4.44	4.32
4) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามของรูปร่างรูปทรงและสีที่ใช้	4.50	4.26	4.50	4.36
5) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์	4.47	4.39	4.54	4.34
6) ผลิตภัณฑ์มีความแตกต่างและมีความแปลกใหม่	4.47	4.34	4.40	4.37
7) รูปร่างรูปทรงและขนาดของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในการใช้งาน	4.43	4.28	4.47	4.37
8) ผลิตภัณฑ์มีความสะดวกในการสวมใส่และการใช้งานในชีวิตประจำวัน	4.35	4.34	4.42	4.37
9) ความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ในการใช้ตกแต่งร่างกาย	4.43	4.32	4.44	4.38
10) ความเหมาะสมของการใช้วัสดุและเทคนิคการผลิต	4.48	4.37	4.45	4.42
ด้านศักยภาพในการผลิตและการจำหน่ายของผลิตภัณฑ์				
11) รูปแบบผลิตภัณฑ์มีศักยภาพสามารถนำไปผลิตและจำหน่ายได้จริง	4.55	4.35	4.55	4.41
12) รูปแบบผลิตภัณฑ์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้	4.37	4.33	4.42	4.40
ค่าเฉลี่ยรวม	4.45	4.34	4.46	4.00

จากตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมใยปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 39 คน ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 30 คน และ นักออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 9 คน ด้วยแบบประเมินคุณภาพเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมใยปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ พบว่าชุดที่ 3 ชุดรูปแบบBlazer (เบลเซอร์) หรือ สูทแพชั่น ตัดเย็บแบบแจ็คเก็ตสูท ด้วยเนื้อผ้าพื้นบ้านที่ผสมผสานความแปลกใหม่ของใยปลือกทุเรียน ตกแต่งลวดลายแล้วเพิ่มความสวยงามและแปลกใหม่ให้กับชุด มีผิวสัมผัสของเนื้อผ้าที่ดูขรุขระ มีโทนสีส้มลาवा มีความแพะชันมากกว่าแจ็คเก็ตสูททั่วไป ซึ่งได้ออกแบบให้ใส่ให้คุมโทนกับกางเกงด้วยเพื่อความเรียบหรูดูดี รูปทรงสำหรับเบลเซอร์ชุดนี้จะไม่ฟิตรัดจนเกินไป ใส่สบายคล่องตัว โดยมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.46 โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์มีศักยภาพสามารถนำไปผลิตและจำหน่ายได้จริง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.55 รองลงมา คือผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.54 อันดับน้อยสุดคือ ผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างและมีความแปลกใหม่ มีค่าเฉลี่ย 4.40 และเครื่องแต่งกายที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ชุดที่ 1 ชุดเดรสพร้อมเสื้อคลุม ตัดเย็บตัวชุดให้พอดีตัวไปกับผู้สวมใส่ ซึ่งชุดนี้จะช่วยขับเน้นสัดส่วนของผู้สวมใส่ได้เป็นอย่างดี มีแขนสั้นเพื่อให้ดูคล่องแคล่ว สว่างาม โทนสี เป็นสีส้มลาवा เอิร์ธโทน เข้ากับเทรนด์การออกแบบในยุคปัจจุบัน และมีเสื้อคลุมที่ตกแต่งด้วยลายแล้ว เส้นของการตกแต่งเสื้อผ้าแบบจังหวัดศรีสะเกษ เหมาะสำหรับออกงานที่เป็นทางการหรืองานที่ต้องเน้นความสุภาพเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย 4.45 โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์มีศักยภาพสามารถนำไปผลิตและจำหน่ายได้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.55 รองลงมาคือผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามของรูปร่างรูปทรงและสีที่ใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.50 และอันดับน้อยสุด คือผลิตภัณฑ์ที่มีความสะดวกในการสวมใส่และการใช้งานในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ย 4.35

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการพัฒนาผ้าศรีลาจากใยปลือกทุเรียนภูเขาไฟจังหวัดศรีสะเกษ สามารถทำได้ทั้งในใยปลือกทุเรียนแบบสด และแบบแห้ง ใยปลือกสดสามารถทำได้ง่ายประหยัดเชื้อเพลิงและเวลามากกว่าแบบแห้ง แต่แบบแห้งสามารถเก็บไว้ผลิตนอกฤดูได้ กระบวนการทำเส้นใยสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือใยไหม และใยฝ้าย โดยการนำผงเส้นใยปลือกทุเรียนภูเขาไฟ มาผสมกับเส้นใยฝ้าย และใยไหม เพื่อให้สามารถปั่นออกมาเป็นเส้นด้ายใช้ทอผ้าได้ จะได้เส้นที่มีลักษณะเส้นใหญ่ พื้นผิวขรุขระน่าสนใจ สอดคล้องกับ เสาวณีย์ อาริวงเจริญ และคณะ (2556 : 6) ได้ศึกษาการนำเส้นใยตะไคร้ไปปั่นเป็นเส้นด้ายใยตะไคร้ 100% จะได้เส้นด้ายซึ่งมีขนาดใหญ่ผิวสัมผัสไม่ค่อยเรียบ สามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋า หมวก รองเท้า จึงได้ทำการพัฒนาเส้นด้ายใยตะไคร้เป็นเส้นด้ายสำหรับทอเป็นผืนผ้าเพื่อการนุ่งห่ม โดยการนำเส้นใยตะไคร้ผสมเส้นใยฝ้ายอัตราส่วน 60:40 มาผลิตเป็นผ้าทอมือ โดยใช้เครื่องมือภูมิปัญญาชาวบ้าน เส้นไหมใยปลือกทุเรียนที่ได้จากการทดลอง มีความเหนียวแน่น แข็งแรงกว่าฝ้ายใยปลือกทุเรียนเนื่องจากพื้นผิวของเส้นใยปลือกทุเรียนเป็นโครงสร้างที่มีขนาดใหญ่เมื่อผสมเข้ากับฝ้ายที่มีโครงสร้างเส้นใยใหญ่กว่าเส้นไหม ฝ้ายใยปลือก

ทุเรียนมีขนาดของเส้นใหญ่กว่าและมีพื้นผิวที่ใหญ่กว่าเส้นไหมใยเปลือกทุเรียน ทำให้มองเห็นพื้นผิวของผ้าได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ Rosliana Lubis (2018 : 52–58) ได้ศึกษาคุณลักษณะของเส้นใยเปลือกทุเรียนพบว่าเส้นใยทุเรียนประกอบด้วยเซลลูโลส (57-64%) เฮมิเซลลูโลส (30.7%) ลิกนิน (13.6%) และค่าการดูดซึมน้ำ (0.08%) มีคุณสมบัติเชิงกลที่ดี โดยมีค่าการต้านทานแรงดึง 298 MPa และค่าโมดูลัสยัง 5987 MPa การวิเคราะห์ FT-IR แสดงให้เห็นหมู่ฟังก์ชันที่พบได้ทั่วไปในเซลลูโลส เฮมิเซลลูโลส และลิกนิน ผลการถ่ายภาพจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนพบว่าพื้นผิวของเส้นใยเปลือกทุเรียนเป็นโครงสร้างที่มีขนาดใหญ่ เส้นใยทุเรียนมีความเสถียรที่ความร้อนสูงสุดถึง 367 oC และซึ่งเหมาะสำหรับใช้เส้นใยนี้เป็นวัตถุดิบในการประดิษฐ์ร่วมกับเส้นใยเรยอนได้อีกทางหนึ่ง มีลักษณะของพื้นผิวที่ชัดเจน ในปี 2565 นี้ จังหวัดศรีสะเกษ ได้บรรจุผ้าใยเปลือกทุเรียนภูเขาไฟให้เป็นนวัตกรรมของจังหวัดศรีสะเกษ ในการประกวดคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ประจำปี 2565 และเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างมูลค่าให้กับขยะจากภาคการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการจังหวัดสะอาด ประจำปี 2565 ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหลือใช้ในภาคการเกษตร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนผ้าทอเบญจศรีของจังหวัดศรีสะเกษอีกด้วย

อัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษวัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าเหียบลายลูกแก้วมาหลายร้อยปี เป็นผ้าเอกลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ ชาวศรีสะเกษนิยมนำไปย้อมสีดำธรรมชาติด้วยมะเกลือ แล้วลายเพื่อต่อผ้าและตกแต่งผ้าให้สวยงาม ปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษได้สร้างแบรนด์ผ้าขึ้นมาใหม่ขึ้นมา เพื่อนำเอาทรัพยากรที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ในจังหวัดศรีสะเกษ มาย้อมผ้าสีธรรมชาติให้สวยงามและหลากหลาย สีส้มยิ่งขึ้น เรียกชื่อว่า “ผ้าทอเบญจศรี” เป็นผ้าอัตลักษณ์จังหวัดศรีสะเกษ ที่ย้อมจากวัสดุธรรมชาติที่โดดเด่นในท้องถิ่น ประกอบด้วย ดินภูเขาไฟ เรียกว่าผ้าศรีลาวา ดินทุ่งกุลาร้องไห้ เรียกว่าผ้าศรีกุลา เปลือกต้นมะดันป่า เรียกว่าผ้าศรีมะดัน ใบต้นลำดวน เรียกว่าผ้าศรีลำดวน และผลดิบของมะเกลือ เรียกว่าผ้าศรีมะเกลือ จะทอด้วยลายเอกลักษณ์ คือลายลูกแก้ว มีการสั้ดตกแต่งด้วยเส้นด้าย หรือเส้นไหม ด้วยลายที่ประณีตและสวยงาม บางชุมชนจะตกแต่งด้วยกระดุมเงินพดด้วง เพื่อแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์และความมั่งมีของผู้สวมใส่ ผสมผสานกับงานสั้ด เป็นงานหัตถศิลป์ประจำถิ่นศรีสะเกษที่งดงามและเป็นที่ยอมรับเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2563 : 21-23) กล่าวว่า การนำศิลปะและหัตถกรรม (Art & Craft) จากวัฒนธรรมและภูมิปัญญามาใช้ในการออกแบบ สร้างสรรค์ เป็นศาสตร์องค์ความรู้หนึ่งที่มีความน่าสนใจ และสามารถนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญามาใช้ในการสร้างสรรค์ต่อยอดคือ การออกแบบหัตถอุตสาหกรรม โดยแนวคิดนี้เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการคิดและผลิตจากการผสมผสานระหว่างทักษะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรมและความเชี่ยวชาญเชิงศิลปหัตถกรรม ผสมกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ทางการออกแบบ และกระบวนการวิจัยเชิงอุตสาหกรรม เพื่อก่อให้เกิดแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับรูปแบบวิถีชีวิต รสนิยมร่วมสมัยโดยมีกลิ่นอายทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของมนุษย์ ทำให้การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถ

อุตสาหกรรมมีความเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น ต่อยอดทักษะเชิงช่างและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของ อาชญ์ นักสอน (2558 : 215-216) กล่าวว่า การออกแบบหัตถอุตสาหกรรมไทยนั้น ต้องทำความเข้าใจเชิงรากดั้งเดิมของมรดกเชิงวัฒนธรรมด้วย เพราะถือเป็นการนำคุณค่าเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิม มาคลี่คลาย กลายเป็นองค์ประกอบของการออกแบบเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์

การออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกาย มีองค์ประกอบสำคัญ ที่นำไปสู่การพัฒนาเครื่องแต่งกายให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 1) คุณสมบัติของผ้า 2) พฤติกรรมผู้บริโภค 3) อัตลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ และ 4) งานหัตถศิลป์พื้นบ้านจังหวัดศรีสะเกษ จากการประเมินคุณภาพของเครื่องแต่งกาย พบว่าเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมเย็บเลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ที่มีคุณภาพมากที่สุด ชุดรูปแบบของสูทแฟชั่น (Blazer) ตัดเย็บแบบแจ็คเก็ตสูท ด้วยเนื้อผ้าพื้นบ้านที่ผสมผสานความแปลกใหม่ของใยเปลือกทุเรียน ตกแต่งลวดลายแล้วเพิ่มความสวยงามและแปลกใหม่ให้กับชุด มีผิวสัมผัสของเนื้อผ้าที่ดูขรุขระ มีโทนสีส้มลาวา มีความแพ้นมากกว่าแจ็คเก็ตสูททั่วไป ซึ่งได้ออกแบบให้ใส่ให้คุมโทนกับกางเกงด้วยเพื่อความเรียบร้อยดูดี รูปทรงสำหรับเบลเซอร์ชุดนี้จะไม่ฟิตรัดจนเกินไป ใส่สบายคล่องตัว โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์มีศักยภาพสามารถนำไปผลิตและจำหน่ายได้จริง รองลงมา คือผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิษณุ ลีอนาม และวิชิต คลังบุญครอง (2555 : 44) ได้ศึกษาลวดลายก่อนประวัติศาสตร์รวมทั้งลวดลายพื้นถิ่นมาใช้ในการตกแต่งลวดลายบนผิวผลิตภัณฑ์ ผลวิจัยพบว่า การออกแบบลวดลายที่มีอัตลักษณ์ ลวดลายในงานหัตถกรรมและลวดลายผ้าพื้นถิ่นที่นำมาใช้ตกแต่งบนผิวผลิตภัณฑ์ สามารถสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาเพิ่มมูลค่าและสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์จากเส้นใยพืชสามารถเข้ามาช่วยในการพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองของทุกจังหวัดได้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่แตกต่างและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 เปลือกทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษมีจำนวนมาก และมีคุณสมบัติที่ดี จังหวัดศรีสะเกษควรส่งเสริมให้นำเปลือกทุเรียนมาใช้หมუნเวียนในภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับแนวทาง BCG ซึ่งเป็นเศรษฐกิจแนวใหม่ที่ภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญ

2.2 ผ้าไหมเย็บเลือกทุเรียน เป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนทุเรียนภูเขาไฟของจังหวัดศรีสะเกษได้ ควรมีการส่งเสริมให้กลุ่มทอผ้าในพื้นที่ปลูกทุเรียนหันมาเรียนรู้แล้วนำไปพัฒนาผ้าทอของชุมชน เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ตลอดทั้งปี

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 กระบวนการสกัดเส้นใยเปลือกทุเรียนเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างสิ้นเปลืองทรัพยากรด้านเวลาและเชื้อเพลิง อีกทั้งยังต้องมีการจัดการน้ำเสียที่ดี เพื่อไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ดังนั้นควรมีนวัตกรรมที่จะใช้ให้กระบวนการสกัดเส้นใยเปลือกทุเรียนง่ายขึ้น และประหยัดทรัพยากรได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ประชาชิต. (2561). การสร้างแบรนด์และออกแบบโฆษณาดิจิทัลทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ ที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภค. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 10 (2), 296-297.
- กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2563) . แนวคิดการนำมิติทางวัฒนธรรมสู่การออกแบบสร้างสรรค์ที่สืบสน. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 21 (2), 21-23.
- ศิษฐ์ ลีอนาม. (2555). การพัฒนาตลาดตกแต่งบนเครื่องปั้นดินเผาห้วยวังนองเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 7 (21), 44-45.
- เสาวณีย์ อาริวงเจริญ และคณะ. (2556). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากเส้นใยตะไคร้*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สถาบันวิจัยและพัฒนา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- อภิรติ โสพศ. 2555. *การพัฒนาแป้งปั้นจากเปลือกทุเรียนสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- อาชัย นักสอน. (2558). กระบวนการสร้างงานศิลปหัตถกรรมกับฝ้ายทอมือ "แสงดา บันสิทธิ์". *ศิลปกรรมสาร*. 10 (1), 215-216.
- Rosliana Lubis. (2018). Characterization of durian rinds fiber (*Durio zubinthinus*, murr) from North Sumatera. *AIP Conference Proceedings*. 1 (3), 52–58.